

TEKSTI **VESA SAARINEN**

Herrat Helsingissä

Ranskalaiset sarjakuvaherrasmiehet Philippe Dupuy ja Charles Berberian piipahtivat tänä vuonna Helsingissä pariinkin kertaan. Sarjainfo jututti kiireistä parivaljakkoa keskellä kesähelteitä.

Ensin helsinkiläiseen kahvilaan saapuu tummapiirteinen **Charles Berberian** (s. 1949). Hänen ystävänsä ja työpariaan, **Philippe Dupuy** (s. 1951), ei hetkenkään odottelun jälkeen näy.

- Philippe (Dupuy) tulee heti, kun pääsee vaimoineen sängystä ylös. Vauva on pitänyt heidät varmaankin heillä koko yön, Berberian pahottelee.

Ranskalaisen sarjakuvan ystäville Dupuy ja Berberian on tuttu parivaljakko. Suomessa heidät tunnetaan erityisesti *Jeanin elämää* -sarjakuva-albumeista, joissa kovasti nuorta Berberiania muistuttava päähenkilö, Jean, elää keski-ikäistyvän miehen elämää nousuineen,

laskuineen - ja rakkauksi-neen.

Mutta tässä haastattelussa ei puhuta Jean-sarjakuvista, vaan Dupuyista ja Berberianista sekä heidän yhteistyöstään.

- Ai, ei monsieur Jeanista? Sehän on virkistävää poikkeus, Berberian hymyilee.

Irakissa syntynyt, Bagdadissa ja Beirutissa nuoruutensa elänyt Berberian muutti Ranskaan teini-ikäisenä. Lähi-idän kulttuurillinen ja poliittinen ilmapiiri alkoi käydä ahtaaksi taiteesta kiinnostuneelle Berberianille.

- Muutto Ranskaan sekä taideopiskelijaksi ryhtyminen oli hieno kokemus. Mutta juuriani en ole unohtanut. Seuraan maailmanpolitiikkaa, ja olen surullinen

siitä, missä sotkussa Irak, Iran, Afganistan ja muut seudun valtiot ovat, Berberian huokaa.

me aikoina vanha blues- ja jazz-musiikki on ollut mieleeni, Berberian kertoo.

”Tapasimme sellissä, josta yhteistuumin pakenimme.”

- Kirjoita siihen, että *say no to war*, hän jatkaa.

Irakin aikoja mieluummin Berberian puhuu vaikuttimistaan - musiikista, sarjakuvista ja elokuvista, jotka ovat häntä innoittaneet.

- Ja niitä on. Ja ne vaihtelevat. Löydän päivittäin uusia innostuksen kohteita, jotka vaikuttavat kaikkeen tekemiseeni. Esimerkiksi vii-

Ystävyyttä ja yhteistyötä

Berberianin innoittajien pohdinta keskeytyy, kun väsynyt Philippe Dupuy saapuu myöhästymistään pahoitellen kahvilaan.

- Rakastan lastani, mutta hän voisi päästää vanhempansa joskus vähän helpommalla, Dupuy huokaa.

Dupuy ja Berberian tutustuivat toisiinsa ranskalai- ▶

PHILIPPE DUPUY (s. 1951) ja
CHARLES BERBERIAN (s. 1949)

Asuinpaikka: Pariisi

Tunnetuimpia töitä: Jeanin elämää -sarjakuvat, eri kaupunkien luonnoskirjat (mm. Istanbul, Tanger, Barcelona, New York)

Palkinnot: useita palkintoja muun muassa Angoulèmen sarjakuvafestivaaleilla, esimerkiksi parhaan uuden sarjakuvan palkinto (1989), parhaan sarjakuva-albumin palkinto (1999) ja grand prix -palkinto elämäntyöstä (2008)

Muuta: töitä julkaistu mm. *The New Yorker* -lehdessä. Dupuy ja Berberianin sarjakuvia on käännetty useille kielille. Suomessa Jeanin elämää -sarjakuvia on julkaissut WSOY.

sessä taidekoulussa 1980-luvun alussa. Dupuy oli kokeillut siipiään kuvittamisen ja sarjakuvan maailmassa jo 1970-luvulla, mutta varsin heikolla menestyksellä.

- Olin jo lyömässä hanskat naulaan sarjakuvien suhteen, mutta Charles suostuteli minua jatkamaan. Siitä, taidekouluun ajoilta, alkoi ystävyys ja yhteistyö, jota on nyt jatkunut yli 25 vuotta, vaikka olemme välillä taukojakin yhteistyössä pitäneet, Dupuy muistelee.

Ei kovin seksikäs tarina.

- Ei niin. Itse asiassa: se ei ole myöskään totta. Todellisuudessa olemme suurrikkolaisia - istuimme vankeudessa sanoinkuvaamattomista rikoksista tuomittuina. Tapasimme sellissä, josta yhteistuumin pakenimme, ja samalla totesimme yhteistyömme niin toimivaksi, että päätimme ryhtyä tekemään yhdessä sarjakuvia, Dupuy veistelee, Berberianin nauraessa vieressä.

- Tärkeää on hyvä keskinäinen yhteisymmärrys, ja vähän samanlainen maku taiteessa ja huumorissakin. Niissä on yhteistyömme siemen, Berberian hymyilee.

Dupuy ja Berberianin tapaa tehdä sarjakuvia ja muuta taidetta yhdessä on mielenkiintoinen. Usein työpareilla on selvä yhteistyön

malli - esimerkiksi toinen käsikirjoittaa, toinen piirtää. Dupuy ja Berberian toimivat toisin: molemmat piirtävät, käsikirjoittavat, toimittavat, suunnittelevat, editoivat, tekstaavat ja valmistelevat.

- Emme itsekään aina tiedä, mikä on Dupuy, mikä Berberianin kädenjälkeä. Emme suunnittele yhteistyötä, emmekä sitä, kuka tekee mitään - asioita vain tapahtuu. Olemme oppineet toisiltamme, ja oimme edelleen, Dupuy kertoo.

- Siitäkin on apua, että työmorallimme ovat samantyyppisiä. Olemme molemmat hyviä kritisoiamaan toisiamme, ottamaan vastaan kritiikkiä - ja varsin ahkeria tekemään työtä, Berberian jatkaa.

Suomesta ja Ranskasta

Suomessa Dupuy ja Berberian ovat käyneet jo muutamassa otteeseen. Matkojen vartella parivaljakko on työstänyt Helsinki-aiheista luonnoskirjaa, joka sisältää piirroksia, ajatuksia ja kokemuksia pääkaupungista. Miksi juuri Suomi ja Helsinki?

- Helsinki on mukava paikka, Berberian kehuu. - Ja kesällä olosuhteitaan siedettävä, toisin kuin Pariisi, joka helteellä on aivan läkähdyttävä.

- Suomalainen sarjakuva-

kenttäkin on monesti miellyttävämpi kuin ranskalainen, Dupuy jatkaa.

Kuinka niin?

- Ranskalaista sarjakuvaa vaivaa taiteellisuuden tauti, jota Suomessa ei niin tunnu esiintyvän. Monilla sarjakuvataiteilijoilla on palava halu olla salonkikelpoinen - näyttää, että sarjakuva on korkeakulttuuria. Minusta koko jako korkeaan ja vähemmän korkeaan kulttuuriin on keinotekoinen ja turhan jyrkkä, Dupuy kertoo.

- Sarjakuvan pitäisi olla ylpeästi sitä mitä on - sarjakuvaa. Eikä yrittää olla kuvataidetta, kirjallisuutta tai jotakin, mitä se ei ole. Sarjakuvaa pitää arvostella ja ar-

vioida sarjakuvan kriteerein. Ja kääntäen: sarjakuvaa pitää tehdä sarjakuvan kriteerein. Pitää olla ylpeä siitä, mitä on, eikä tavoitella taiteen tekemistä taiteen itsensä tähden, Berberian jatkaa.

Dupuy ja Berberian puhuvat taidelajien rajojen rikkomisesta sekä rohkeudesta kokeilla kaikenlaista uutta. Myös omassa taiteen tekemisessään he ovat pyrkineet keiluihin.

- Philippe on rakentanut erilaisia kokeellisia koneita, Berberian kertoo. - Itse olen innostunut musiikista, jonka tekeminen ja seuraaminen on hyvää vastapainoa esimerkiksi sarjakuvien tekemiselle. ●

